

Netwerkvond: Discussie BHOS-beleid

maandag 18 november 2019 | 19:30 - 21:00 uur | Kargadoor, Utrecht

Notities door Kees Kaffka

Voorzitter Christine Verheijden heet de aanwezigen (ca 30) welkom, en in het bijzonder Isabella Diks (Tweede Kamerlid en woordvoerder BHOS) en Jorrit Oppewal (ontwikkelingseconoom, en beleidsmedewerker OS), beiden van GroenLinks. Christine licht toe dat Achraf Bouali (D66) zich helaas heeft afgemeld om gezondheidsredenen. Daarmee zal de oorspronkelijk opzet van de avond worden aangepast. Er vindt dus geen debat plaats tussen D66-GroenLinks maar niettemin kan Isabella de GroenLinks standpunten toelichten en met de zaal daarover discussiëren.

Facilitator Paul Hassing verwijst naar nota OS en haalt de inzichten en sfeer terug van de thema-avond BHOS Beleidsnota van 21 januari dit jaar. Ter voorbereiding heeft Paul zich verdiept in de visies van D66 en GroenLinks. Hij constateert twee verschillende beleidsinvalshoeken. Kort samengevat: D66 denkt vooral in termen van internationale handel (eerlijke: maar wat is dat?), GroenLinks voornamelijk thematisch met enkele aanbevelingen per sector (maar hoe pak je dat aan?).

In vraag en antwoord wordt de mening gedeeld dat het OS-beleid uit de nota (en ook memorie van toelichting) eigenlijk heel vaag is. De stijl wordt door Isabella zelfs cerebraal en elitair genoemd: eigenlijk onbegrijpelijke tekst. De aanwezigen bevestigen het beeld dat minister Kaag goed optreedt op het internationale toneel, maar als bestuurder (en politica) doet ze het minder: ze laat steeds meer van zich afnemen. Gevoel: de sector ziet haar niet als voorvrouw.

Isabella's antwoord op de vraag over de invulling door Minister Kaag van de rol van beleidscoördinator van de SDG's: het is inconsistent en incoherent, kijk naar soja-corrridor en palmolie. Ook kan worden geconstateerd dat een groot deel van het budget wordt ingezet voor handelsbevordering: en dan voornamelijk gericht op Nederlandse bedrijfsleven. Volgens Isabella zou het bijvoorbeeld beter zijn te werken met een soort Marshallplan: in feite het ontwikkelen van je eigen afzetmarkt.

Door de aanwezigen wordt geconstateerd dat evaluatie van programma's en projecten in de afgelopen jaren steeds minder onafhankelijk blijkt: consultants en bureaus moeten door een enorm tijdrovend selectieproces, waardoor veel overhead ontstaat die moet worden terugverdiend. Als gevolg daarvan worden minder objectieve, kritische analyses opgeleverd.

Ontwikkelingsbeleid kan gezien worden als een vraagstuk van herverdeling. Hoe bereik je de (aller) armsten. In dit verband wordt het invoeren van een basisinkomen genoemd. Er worden goede resultaten gemeld, maar de aanwezigen plaatsen enkele kanttekeningen: succes is o.a. afhankelijk van de hoogte en frequentie van uitbetalen, het vereist een goede structuur (anders wordt door enkelen de zakken gevuld) en goed databeheer en actuele bevolkingsregistratie (zodat bijvoorbeeld geen basisinkomen wordt gegeven aan personen die al lang zijn overleden).

Kritische opmerking: als NL zijn we voorstander van micro-financiering maar ondertussen zijn er NL-bedrijven die zeer commercieel ingestoken micro-kredieten aanbieden via telecombedrijven. Hierdoor komen individuen in de problemen en begaan misstanden om schulden terug te betalen.

GroenLinks constateert dat het OS-beleid steeds verder afgaat van de focus op de allerarmsten. Daarentegen richt het zich meer op het tegenhouden van migranten. Maar douane is toch geen onderdeel van OS? Er is onvoldoende aandacht voor lokale economische ontwikkeling en klimaatingrepen. De oplossing die OS aandraagt veroorzaakt grotere problemen. Zo is het OS-beleid verworpen tot een slang die zich in de eigen staart bijt. Wat betreft migranten kan bijvoorbeeld ook een oplossing worden gezocht in een systeem als de 'Greencard' in de VS.

Weinig aandacht voor gender in het huidige OS-beleid. Er wordt geconstateerd dat minister Kaag (recentelijk) wel aan 'gender-mainstreamen' doet. Maar het staat niet in verhouding tot het uitgesproken feministische OS-beleid van Canada, Frankrijk en Zweden. Feministisch staat hier ook voor kwesties als LHBTI en 'inclusiviteit'. Ondanks de verplichting voor ministeries en organisaties als RVO om vooruitlopend op een gunning een gender-analyse uit te (laten) voeren, wordt dit regelmatig niet gedaan. Er wordt ook niet op gehandhaafd en komt men dus weg met non-compliance.

Enkele losse 'statements'

- DGIS is 'kaalgeschoren' van deskundigheid.
- Nederlandse diplomaten in Caribisch gebied worden niet ingezet op klimaat-problematiek.
- Valt klimaat onder OS?
- Op departement zijn (te) weinig inhoudsdeskundigen en in het algemeen ontbreekt motivatie (of is het onvermogen?) om iets concreets te realiseren. In plaats daarvan is men druk met anticiperen op Kamervragen of met het voorkomen van kritische Kamervragen.
- Er wordt al lang gewacht op een helder subsidie-kader van het OS-beleid.

Een geslaagde netwerkvond.

De Bilt
19 november 2019
Kees Kaffka